

Міністерство охорони здоров'я України
Івано-Франківський національний медичний університет
Громадська організація «Вінницька обласна асоціація фармацевтів
«КУМ ДЕО»
Донецький національний медичний університет

МІЖРЕГІОНАЛЬНА НАУКОВО-ПРАКТИЧНА
КОНФЕРЕНЦІЯ З МІЖНАРОДНОЮ УЧАСТЮ
«ОСВІТА, НАУКА ТА ПРАКТИКА
В КОНТЕКСТІ РОЗВИТКУ
ФАРМАЦЕВТИЧНОЇ ГАЛУЗІ»

Івано-Франківськ – Яремче,
30-31 травня 2025 р.

Перспективність створення препаратів для лікування мікроспорії тварин та питання їх доступності в Україні

¹Оглобліна М. В., ²Бушусва І. В.

¹Навчально-науковий медичний інститут Чорноморського національного університету імені Петра Могили, м. Миколаїв

*²Запорізький державний медико-фармацевтичний університет, м. Запоріжжя
valery999@ukr.net*

Вступ. Мікроспорія – контагіозне грибкове захворювання шкіри, спричинене дерматофітами роду *Microsporum*, вражаючи домашніх і безпритульних тварин, зокрема котів і собак. Висока зооантропонозна активність захворювання підкреслює його епізоотологічну та соціальну значимість, адже інфекція може передаватися людям, особливо дітям. Лікування мікроспорії базується на виробництві системних протигрибкових препаратів (ітраконазол, тербінафін) та місцевих засобів (клотримазол, біопірокс тощо), однак їхня доступність обмежена через високу вартість, нерівномірний розподіл у регіонах та недостатню кількість зареєстрованих ветеринарних ліків. У контексті зростання потреби в ефективній терапії та зниженні економічного навантаження на власників тварин особливої актуальності набуває питання забезпечення доступності препаратів для лікування мікроспорії. Актуальністю сьогодення є аналіз сучасного стану доступності ліків та визначення перспективи її покращення.

Метою дослідження є аналіз проблем доступності лікарських засобів для лікування мікроспорії тварин в Україні та обґрунтування стратегії її підвищення шляхом розвитку ринку власників генеричних препаратів, оптимізації постачання, впровадження цифрових технологій та досліджень для забезпечення ефективної економічної терапії, зниження епізоотичних ризиків та економічного навантаження на терапію тварини.

Матеріали і методи дослідження. Наукові статті, монографії, ветеринарні довідники та публікації щодо епізоотології, фармакології та фармакоекономіки мікроспорії, доступні у відкритих базах даних (PubMed, Google Scholar, українські наукові журнали); інформація про асортимент і ціни протигрибкових препаратів у ветеринарних

аптеках і клініках України, отримана з відкритих джерел (онлайн-аптеки, сайти ветеринарних клінік) та експертних консультацій; законодавство щодо реєстрації ветеринарних препаратів, програми державних закупівель і регулювання фармацевтичного ринку; звіти про поширення мікроспорії серед тварин у різних регіонах України, надані ветеринарними службами та громадськими організаціями; моделі аналізу «витрати-ефективність» і «витрати-користь», адаптовані до ветеринарної практики.

Результати. Аналіз показав, що для лікування мікроспорії тварин в Україні застосовуються як системні протигрибкові препарати (ітраконазол, тербінафін, кетоконазол) так і місцеві засоби (клотримазол, біопірокс, міконазол). Ітраконазол (середня доза 5–10 мг/кг/день) ідентифікований як препарат вибору при генералізованих формах мікроспорії з високою ефективністю (зниження на 85–90% за 4–6 тижнів), однак його середня ринкова ціна (450–600 грн за 100 мг №14) обмежує доступність. Порівняльний аналіз показників значущості варіабельності вартості препаратів довів, що місцеві засоби, зокрема клотримазол (25–50 грн за 15 г), є найбільш економічно доступними, але їхня ефективність обмежена при фолікулярних формах захворювань (одужання у 60–70% випадків за 6–8 тижнів). Системні препарати, такі як тербінафін (500–700 грн за 250 мг №14), недоступні для 65% опитаних власників тварин із низьким доходом. Картографування доступності показало, що у великих містах (Київ, Львів, Харків) асортимент протигрибкових засобів включає 90% досліджених препаратів, тоді як у сільських регіонах (наприклад, райони Чернігівської, Сумської областей) доступні лише 30–40% ліків, переважно клотримазол і хлоргексидин. Онлайн-аптеки компенсують дефіцит у 25% випадків, але додаткові витрати на доставку (50–100 грн) знижують їхню привабливість. Аналіз «витрати-ефективність» виявив, що комбінована терапія (ітраконазол + клотримазол) має найкращу суму витрат і результатів (середня вартість курсу 1200 грн, тривалість подовження 4–5 тижнів, ефективність 88%). Монотерапія місцевими засобами (клотримазол) є найдешевшою (200–300 грн за курс), але продовжує лікування до 8 тижнів у 70% випадків. Тербінафін виявився менш вигідним через високу ціну та аналогічну ітраконазолу ефективність. За даними аналізу лише 60% протигрибкових препара-

тів, які застосовуються у ветеринарії, зареєстровані як ветеринарні в Україні. Використання аналогів медичних лікарських засобів (наприклад, ітраконазол) закінчилося витратами через вихід пільгових умов постачання. Генеричні препарати становлять менше 20% ринку, що обмежує конкуренцію та підтримує високі ціни. Опитування ветеринарів (n=10) показало, що 80% фахівців стикаються з проблемою недостатньої доступності системних препаратів у регіонах, а 70% відзначають потребу в генеричних аналогах ітраконазолу та тербінафіну. У 90% випадків ветеринари рекомендують комбіновану терапію, але лише 50% власників тварин можуть її оплатити. Аналіз звітів ветеринарних служб, що обмежує доступність ефективних препаратів проти персистенції *Microsporium* у популяції безпритульних тварин, підвищуючи ризик зооантропонозної передачі на 15–20% у міських агломераціях. Локальні спалахи мікроспорії зафіксовані в 5 регіонах України за 2023–2024 роки. Моделювання показало, що впровадження генеричних аналогів ітраконазолу може знизити вартість курсу терапії на 30–40% (до 300–400 грн), підвищивши доступність для 80% власників. Централізовані закупівлі через міжнародні програми показали скорочення ціни на системні препарати на 25%, забезпечивши їх наявність у 70% регіональних ветеринарних клініках.

Висновок. Отримані дані підтверджують значні бар'єрів у доступності протигрибкових препаратів для лікування мікроспорії тварин в Україні, зумовлених високою вартістю, регіональною нерівністю та регуляторними обмеженнями. Комбінована терапія демонструє оптимальні показники ефективності та витрат, але потребує заходів для зниження ціни та розширення асортименту генериків. Результати підкреслюють необхідність розробки нових вітчизняних ветеринарних препаратів для лікування зазначеної патології та системних змін у фармацевтичному забезпеченні ветеринарної практики.

Перспективність створення препаратів для лікування мікроспорії тварин та питання їх доступності в Україні <i>Оглобліна М. В., Бушуєва І. В.</i>	120
Актуальність розробки екстемпорального засобу для лікування ревматоїдного артриту <i>Олійник С. В., Ковальова Т. М., Зуйкіна С. С.</i>	123
Порівняння технології виготовлення суспензійної мазі традиційним методом і з використанням мажевої плитки <i>Федоровська М.І., Чмух С.С., Серебрякова О.В.</i>	126
Розробка та впровадження монографій «Віск жовтий» (<i>cera flava</i>) та «Віск білий» (<i>cera alba</i>) в Державну Фармакопею України <i>Шпичак О.С.</i>	129
СЕКЦІЯ 6. Сучасні аспекти фармакогнозії	132
Морфолого-анатомічний аналіз трави монарди лимонної сорту Балмі Роуз <i>Гонтова Т.М., Романова С.В., Маїталер В.В., Філатова О.В.</i>	133
Біологічні особливості та фенологічні спостереження за етапами органогенезу <i>Solidago canadensis</i> L. в умовах Прикарпаття <i>Грицик Ю.А., Мельник М.В.</i>	136
Розповсюдження та ресурсний потенціал видів роду Дивина <i>Гуменний М. Б.</i>	139
Особливості анатомічної будови вусиків винограду дикого п'ятилистога <i>Дзера А.В., Данилів С.І.</i>	142
Інноваційні напрямки розвитку фармакогнозії <i>Еберле Л.В.</i>	144
Бузина трав'яниста як перспективна лікарська рослина <i>Жирій С., Данилів С.І.</i>	146
Дослідження кореляційних взаємозв'язків між фенольними сполуками у пагонах малини звичайної <i>Ільїна Т. В., Ковальова А. М., Рааль А., Кошовий О. М.</i>	149
Дослідження жирних кислот в надземній частині <i>Valeriana stolonifera</i> та <i>Valeriana collina</i> <i>Кокітко В.І., Одинцова В.М.</i>	151